

Vastaus valtuustoaloitteeseen litin kunnan tiedottamisesta kunnassa olevista väestönsuojista ja kunnan varautumisesta ääreistilanteiden varalta kuntalaisille

Kunnanhallitus 16.02.2026 § 32
595/07.02.01.00/2025

Valmistelija

Kunnanjohtaja: Jarkko Salonen, puh. 040 726 2990, jarkko.salonen@iitti.fi

Väestönsuojien tehtävänä on suojata siviiliväestöä muun muassa räjähdyksiltä, sirpaleilta, sortumilta, paineaalloilta, säteilyltä sekä terveydelle vaarallisilta aineilta. Suomessa on kaikkiaan kymmeniä tuhansia väestönsuojia, joissa on paikkoja useille miljoonille ihmisille. Suojat on rakennettu ensisijaisesti sinne, missä väestöä ja suuria rakennuksia on paljon, eli pääosin kaupunkeihin ja taajamiin.

Päijät-Hämeen pelastuslaitoksen toimialueella sijaitsee noin 2330 väestönsuojaa. Alueella sijaitsevat väestönsuojat ovat yksityisiä talosuojia asuin-, liike- ja teollisuusrakennuksissa. Talosuojat on rakennettu kyseistä rakennusta tai rakennusryhmää varten ja väestönsuojan suojapaikat kuuluvat ensisijaisesti rakennuksessa pysyvästi asuville, työskenteleville ja oleskeleville henkilöille.

litin kunnassa ei ole yleisiä väestönsuojia. litissä on ainoastaan edellä mainittuja kiinteistökohtaisia väestönsuojia, jotka on rakennettu osaksi tiettyjä rakennuksia lainsäädännön edellyttämällä tavalla. Näiden väestönsuojien ylläpidosta ja kunnosta vastaa rakennuksen omistaja, ja niiden tulee olla saatettavissa käyttökuntoon 72 tunnin kuluessa. Ohjeet ja määräykset käyttökuntoon saattamisesta antaa sisäasiainministeriö tai alueellinen pelastusviranomainen.

Yleisiä väestönsuojia on Päijät-Hämeessä ainoastaan Lahdessa. Paikkoja näissä väestönsuojissa on noin 2500 ja ne on tarkoitettu etupäässä ns. liikkuvalla väestölle, kun suojautumistarve tulee yllättäen. Näitä paikkoja ei siis varata ennakolta kenellekään. Haja-asutusalueelta ei kannata hakeutua väestönsuojiin taajama-alueille matka-aikaan liittyvien riskien vuoksi.

Harvaan asutuilla alueilla ja maaseudulla väestönsuojia ei yleensä ole. Poikkeusoloissa viranomaiset huolehtivat väestön suojaamisesta esimerkiksi evakuoinnein tai osoittamalla suojapaikkoja lähialueilta.

Väestöä suojataan myös normaaliolojen häiriötilanteissa, kuten kemikaalionnettomuuksissa ja säteilytilanteissa. Tällöin ensisijainen suojautumistapa on sisälle suojautuminen. Väestön varoittaminen on keskeinen osa väestön suojaamista: väestöhälyttimillä annettavaa varoitusta täydennetään aina radiossa ja televisiossa välitettävällä vaaratiedotteella, jossa kerrotaan toimintaohjeet.

Kansalaisten omatoiminen varautuminen on tärkeä osa yhteiskunnan kriisinkestävyyttä. Jokaisen kotitalouden tulisi varautua selviytymään noin 72 tuntia kotona erilaisissa häiriötilanteissa, kuten sähkö- tai vedenjakelun keskeytyksissä. Keskeistä on riittävä kotivara: juomavesi sekä pitkään säilyvät elintarvikkeet, joita ei tarvitse erikseen valmistaa. Kotivaraan kuuluvat tuotteet, kuten elintarvikkeet ja paristot, on hyvä uusia säännöllisesti.

Lisätietoa omatoimisesta varautumisesta saa esimerkiksi taloyhtiön pelastussuunnitelmasta, Suomen Pelastusalan Keskusjärjestön 72tuntia.fi-sivustolta, pelastustoimi.fi-sivustolta sekä oman alueen pelastuslaitoksen verkkosivuilta.

Sisäasiainministeriö on julkaisut tammikuussa 2026 yleisoppaan väestönsuojien käyttöönotto ja käyttö (<https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-324-647-8>)

litin kunta tekee valmiussuunnittelun ja varautumisen osalta jatkuvaa työtä ja osallistuu yhdessä pelastusviranomaisten kanssa alueellisiin harjoituksiin.

Esittelijä	Kunnanjohtaja Jarkko Salonen
Päätösehdotus	Kunnanhallitus päättää esittää valtuustolle, että valtuusto merkitsee esittelytekstissä annetun selostuksen tiedoksi ja toteaa, ettei aloite anna aihetta enempiin toimenpiteisiin. Aloite on loppuun käsitelty.
Päätös	Kunnanhallitus hyväksyi kunnanjohtajan ehdotuksen yksimielisesti.